

ALOIZS BUDŽE IR MIRIS

Jys beja pošvaldeibu darbinīks, skolotōjs, politikis un publicists.

Dzimis 1896. gada 19. septembrī Leivōnu postgosta Vonogsolā, muižas mežsorga saimnīceibāvīnsātā, Jākuba un Mōras pīcu bērnu saimē kai catūrtais bērns. Jō vactāvs Andrys ir bejis Krystpīls muižas mežsorgs. Muiža ar laiku mežsorga apgaitu likvidēja un saimnīceibu beja pōrdavuse jō vactāvam.

1915. gada vosorā Aloizs Budže teik īsaukts armijā un īdaleits Leibgvardijas Preobraženska pulkā. Pulkā jys beja eisu laiku. Jū komandēja uz Vladimira kara školu Pīterpilī. Kara školu jys ir beidzis 1916. gada 1. februārī.

Kaujōs pret vōcišim jys ir pīsadalējis Zaumuras kōjnīku pulka sastōvā dīnvydrītumu, vālōk Rumanijas frontē. Jys ir arī pīsadalējis generala Brusilova leluzbrukumā.

Par nūpalnim kaujōs ir apbolvōts ar Svātōs Annas 4. un 3. šķiras kai arī Svātō Stanislava 3. šķiras ordeni un nūpalnu krystu un paaugstynōts kapteiņa dīnasta pakōpē.

Armijas vērspavēlnīceibas reikōjums, kurā tyka saceīts, ka latvīši var pōrīt uz Latvīšu strelnīku pulkim, Rumanijas fronti sasnēdze tikai 1917. gada janvara beigōs. Pulkā asūt bejuši trejs latvīši: štaba kapteinis Bikss, pulka kasirs Bērziņš un Aloizs Budže. Pymū reizi īvainōts ceīņā pret vōcišim.

Nu 1918. goda līdz 1920. gadam ir pīsadalējis Latvijas breiveibas cēiņōs pret bolševikim un ticis trejs reizes ivaiņōts.

Aloizs Budže ir apmeklējis školōtōju seminaru Daugovpilī un īgyvis 6-klaseigōs pamatškolās školōtōja tīseibas. Strōdōjis Krōslovas 6-klaseigā pamatškolā. 1924. godā vosorā aprīnka školū valdes uzdavumā nūdybynōjis Kombulū 6-klaseigū pamatškolū Krōslovas pogostā un tū pōrzynōja divi godi.

1927. godā Aloizs Budže teik aicynōts uz Tautas labklōjeibas ministriju, kur lauku īdzeivōtōju ōrsteišonas daļā izpylda inspektora pīnōkumus.

1929. līdz 1931. godam ir Ikšlītu ministra bīdrs Latgolas lītōs.

1931. godā pošvaldeibu vēlēšonōs īvālāts par Daugovpilš aprīnka valdes lūcekli. 1931. goda rudinī kai Latgolas Kristeigūs Zemniku partijas kandidats teik īvālāts Latvijas Saeimā, ir Zemkūpeibas ministrs Latvijas demokratiskōs republikas pādejā valdeībā.

Laikā nu 1934. goda līdz bolševiku okupacijai 1940. godā ir Daugovpilš pošvaldeibas finanču nūdaļas vadeitōjs.

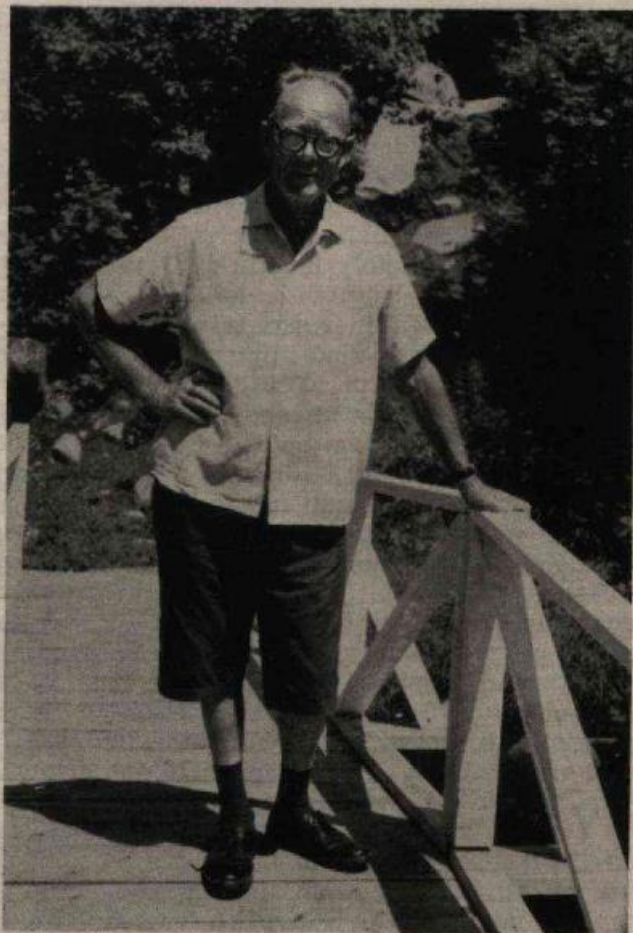
Ūtrā pasaulā kara laikā ir bejis Daugovpilš aprīnka vacōkais.

Aloizs Budže ir dorbōjis latgaļu organizacijōs: kulturveicynōšonas bīdreībā „Kultura“ un „Saulē“, Latgolas apdrūšynōšonas sabīdreībā pret guni, Lauksaimnīceibas bīdreibu savīneībā, Krōjaizdavu sabīdreībā un cytōs organizacijōs.

Ūtrō pasaulā kara laikā ir aktīvs leīdzdareitōjs Latgaļu izdevnīceībā, kura tod vēļ beja uz Vl. Lōča vōrda, un trymdā ir Latgaļu izdevnīceibas padūmnīks jau nu tōs dybynōšonas. Taipat ir Andryva Jūrdža fonda padūmnīks nu fonda dybynōšonas laika.

1941. goda 14. junijā gondreiz breinumainā kōrtā ir izaglōbis nu izsyuteišonas uz Sibīriju.

1944. godā kūpā ar pōrejim bēglim atstōj Lat-

Aloizs Budže Kanadā 1968. godā.

viju un nūnōk Vōcijā Bavarijas svātceļōjumu vītā Altetingā.

Trymdas laiku Aloizs Budže pavadēja Kanadā Toronto pilstātā un ir miris š. g. 1. martā.

Ar Aloiza Budže nōvi latgaļu dorba dareitōju

Aloizs Budže (pyrmais un lobōs puses) kai vērsinīks krīvu armijā Pyrmajā pasaulā karā.

ryndas trymdā ir palykušas vēl ratōkas. Jau Ūtrō pasaulā kara laikā, kod iznōce ar jū īpasazeit pi kūpejō dorba, jys beja tys, kurs naatlaideigi un bezbaileigi nūsastōja pyrmajōs ceineitōju ryndōs uzajimdams atbiļdeibu un pīnōkumus. Tai kūpejā dorbā latgalim rodōs sova izdevnīceiba dzimtinē, kura pōrjēme tō dorba turpynōšonu, kuru beja pōrtraukuse komunistu okupacija. Tai latgalim sōcēs eisti pavasara poly latgaļu literaturā, kur latgaļu literatu dorbs plyuda kai nu naizseikstūša olūta un tai latgalim rodōs sova avīze „Latgolas Bolss“, pēc kura pyrmō numera izīšonas Latvišu pošpōrvalde grīzēs pi vōcu okupācijas varas, lai latgalim avīzi aizlīdz un naatļau un tū drukōt. Bet latgaļu pretesteiba tam beja lela un Aloizs Budže beja vīns nu tim, kas nūsastōja pret šū latvišu mežūneibu un tai latgali napalyka bez sovas avīzes, bet ar īrūbežōjumu, ka latgaļu avīzi „Latgolas Bolss“ oficiāli nadreikstēja syuteit uz pōrejīm Latvijas apgobolim. Tys beja Latvišu pošpōrvaldes generala Dankera un Bangerska „dorbs“. Latgaļu pretesteiba uzvarēja un avīze turpynōja iznōkšonu un tymā pat laikā latgalim topa 30 lelas grōmotas un 10 grōmotas beja aizsōktas, bet napabeigtas drukōt un sagatavōšonā drukam beja vasala vērtine. Latgali ar pylnu jaudu dabōja strōdēt tikai vairōk kai godu, bet padareja milzu dorbu.

Trymdā šys dorbs teik turpynōts un te otkon Aloizs Budže beja pyrmajōs ryndōs ar sovu dorbu un atbolstu, padūmu un izleidzynōjumu. Un trymdā latgali jau ir izdavuši grōmotōs vairōk kai 30 000 lopas pušu un pi šō dorba Aloizs Budže beja vīnmār klōt. Kod jys jau beja slyms un telefonā jō balss storp Eiropu un Ameriku skanēja bōls un vōjs, bet gors beja nasalauzts un styprs un jys, sacēja, ka gatavoj cik viņ var nōkušūs rokstus, jo tim asūt nūzeime dēļ Latgolas vēstures. Cik tōli ir šī dorbi paveikti tys vairs nav zynoms.

Tikai sakūpojūt Aloiza Budže rokstus byus radzams tys vyss, kū jys ir paveicis un tys dorbs ir jodora tim, kas ar jū ir kūpā strōdōjuši, kūpā ceinejušīs un kūpā gyvuši sovu ceīņu un dorba panōkumus.

VI. Lōcis